

паче в умовах воєнного стану. Разом з цим, використання «Протоколу Берклі» забезпечить не тільки визнання, зібраних у такий спосіб доказів, допустимим джерелом доказів у національних судах, а й у Міжнародному кримінальному суді.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Протокол Берклі з ведення розслідувань з використанням відкритих цифрових даних, ред. від 2020 року. URL: <https://www.law.berkeley.edu/wp-content/uploads/2022/03/Berkeley-Protocol-Ukrainian.pdf>.

3. Чаплинський К.О., Лускатов О.В., Пиріг І.В., Плетенець В.М., Чаплинська Ю.А. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Дніпро, 2017, 480 с.

Неклюдов Владлен Михайлович,
здобувач ступеня доктора філософії
наукової лабораторії з проблем протидії
злочинності ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Поняття «забезпечення», виходячи із тлумачення його змісту, полягає у створенні умов діяльності, їх приведення до стану готовності з метою вирішення поставлених завдань. Саме криміналістика пропонує практикам необхідні «засоби роботи» у таких умовах. Тому можна вести мову про те, що завдяки криміналістиці відбувається забезпечення правоохоронної діяльності, і безпосередньо – з метою розслідування кримінальних правопорушень.

Враховуючи зміни, які відбуваються у правовому житті нашої держави, розвиток науково-технічного прогресу, процеси реформування діяльності правоохоронних органів згідно кращих європейських та міжнародних стандартів – питання підвищення ефективності діяльності прокурора у кримінальному провадженні є вкрай актуальними. Наявні негативні обставини, які сьогодні вимагають переосмислення та адаптації діяльності органів прокуратури до нових, екстремальних умов – а саме потреби протидіяти збройній агресії російської федерації, у зв'язку із запровадженням з 24 лютого 2022 року в Україні воєнного стану [1], вчиненням щодо України та її громадян воєнних злочинів.

Таким чином, криміналістичне забезпечення реалізується шляхом застосування криміналістичного інструментарію у різних формах виразу, є предметом дослідження у низці наукових праць й

практичних посібників. Відносно криміналістичного забезпечення діяльності прокурора у кримінальних провадженнях, слід підкреслити важливість висвітлення його техніко-криміналістичного, тактико-криміналістичного та методико-криміналістичного напряду реалізації [2, с. 46]. Крім того, необхідно наголосити на важливості формування комплексних криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень, із визначенням повноважень, завдань і функцій прокурора.

Окрім традиційних елементів, більшість сучасних криміналістичних методик повинні враховувати питання міжнародного співробітництва правоохоронних органів та міжнародних організацій під час розслідування. Міжнародне співробітництво є діяльністю компетентних суб'єктів, здійснюваною відповідно до вимог законодавства, що узгоджена із компетентними органами та посадовими особами іноземних держав, включає в себе отримання та надання допомоги в досудовому розслідуванні та судовому розгляді для законного та ефективного розгляду кримінальних справ і винесення правосудного рішення. Його зміст полягає в поєднанні зусиль різних державних, правоохоронних органів, міжнародних і громадських організацій, окремих громадян та їх об'єднань у виявленні, розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень [3]. При цьому дії залучених суб'єктів повинні бути узгоджені, й кожен учасник виконує ті завдання, які перебувають у зоні його відповідальності.

Нині особливо гостро постали завдання правового, криміналістичного забезпечення діяльності прокурора щодо розслідування вчинених в Україні воєнних злочинів як результату збройної агресії російської федерації й збирання доказової інформації криміналістичними засобами, методами, прийомами для розгляду справ у Міжнародному кримінальному суді.

Зусилля державних та правоохоронних органів України спрямовані на забезпечення досягнення завдань кримінального судочинства щодо вчинених на території України міжнародних злочинів. Так, ще у вересні 2015 року Україна передала до Міжнародного кримінального суду заяву, якою визнала юрисдикцію Суду стосовно всіх злочинів (це у першу чергу злочини проти людяності і воєнні злочини), скоєних на території України з початку військової агресії російської федерації проти нашої держави. Заява має безстроковий характер [4, с. 10]. Генеральна прокуратура України підготувала процесуальні документи (протоколи процесуальних дій, висновки експертів), які підтверджують вчинення бойовиками на Донбасі і посадовими особами Російської Федерації злочинів проти людяності і воєнних злочинів. Вони повинні стати доказовою базою у Міжнародному кримінальному суді [5]. Оцінюється стан розслідування та судового розгляду кримінальних справ щодо даних злочинів, провадження у яких здійснювалося правоохоронними

органами України [6, с. 10, 11], що буде предметом розгляду Міжнародного кримінального суду.

Після 24 лютого 2022 року співробітництво між Офісом Генерального прокурора та прокурором Міжнародного кримінального суду набуло нових завдань та форм реалізації. Здійснюються заходи щодо проведення спільних процесуальних дій та збирання доказів вчинених злочинів військової агресії російської федерації [7]. Така діяльність відбувається у різних регіонах України. Зокрема, прокурори Чернігівської обласної прокуратури спільно зі спеціалістами Жандармерії Франції провели слідчі дії на пошкоджених та знищених російськими окупантами об'єктах в місті Чернігові. У складі іноземної групи працювали вибухотехніки, трасологи, балісти та судово-медичний експерт [8]. Численні приклади взаємодії можна продовжувати. Нині в Україні працює спеціально створена Міжнародним кримінальним судом група у складі слідчих, експертів, інших спеціалістів, які здійснюють збирання доказів для проведення розслідування вчинених воєнних злочинів в Україні [9]. Відповідно, за сучасних умов постають нові завдання перед криміналістичним забезпеченням діяльності прокурора у кримінальному провадженні – відповідності застосовуваних засобів, методів і прийомів діяльності кращим європейським та міжнародним стандартам. Важливо, щоб за таких умов криміналістичне забезпечення відповідало вимогам інноваційного розвитку науки та практики.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Черноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення кримінального провадження: рівні, напрями та форми реалізації. *Криміналістика і судова експертиза*. 2020. Вип. 65. С. 40–51.

3. Drozd V., Chornous Yu., Havryliuk L. Cooperation in countering corruption as a condition for national security: international legal framework. In *Proceedings of the International Conference on Business, Accounting, Management, Banking, Economic Security and Legal Regulation Research* (Paris, 27 august 2021). Paris, P. 160–165.

4. Посібник зі збору доказів для Міжнародного кримінального суду. Київ: Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, 2019. 43 с.

5. Правозахисники закликають створити єдиний центр для збору доказів про воєнні злочини і злочини проти людяності. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/26988764.html>.

6. Черноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування та розгляду Міжнародним кримінальним судом справ про міжнародні злочини. *Римський статут Міжнародного кримінального суду: проблеми імплементації до національного законодавства України: матеріали дискус. панелі IV Харківського Міжнародного юридичного форуму*. Харків: Право, 2021. С. 164–169.

7. Генеральний прокурор Ірина Венедіктова та прокурор Міжнародного кримінального суду Карім Хан оглянули місця воєнних злочинів РФ у Харкові. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/geprokuror-irina-verediktova-ta-prokuror-mks-karim-xan-oglyanuli-miscya-vojennix-zlociniv-rf-u-xarkovi>.

8. Французькі експерти допомагають прокурорам фіксувати воєнні злочини на Чернігівщині. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nacernigivshhini-fiksuvati-vojenni-zlocini-prokuroram-dopomagayut-francuzki-eksperti>.

9. Генпрокурор Ірина Венедіктова зустрілася з прокурором МКС Карімом А. А. Ханом. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/geprokuror-irina-verediktova-ta-prokuror-mks-karim-xan-oglyanuli-miscya-vojennix-zlociniv-rf-u-xarkovi>.

Озірна Єлизавета Ігорівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кошинець Маріанна Ігорівна,

професор кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
економічних наук, доцент

СУДОВА ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА В УКРАЇНІ ТА ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Законодавством України судова експертиза визначається як дослідження досвідченим фахівцем-вченим, експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання, досудового слідства чи суду. Правовою основою призначення та проведення судових експертиз є Закон України «Про судову експертизу», Кримінальний процесуальний кодекс, Цивільний процесуальний та Господарський процесуальний призначаються у тих випадках, коли в процесі судового провадження за цими справами для вирішення певних питань необхідні спеціальні знання.

Відповідно до пункту 1.2.3. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, одним з видів експертизи є економічна експертиза, яка в свою чергу буває:

- бухгалтерського та податкового обліку;
- фінансово-господарської діяльності;
- фінансово-кредитних операцій [1].

Також керуючись положеннями українського законодавства, даний вид експертизи призначається саме в тих випадках, коли